

DATE: 22 MARCH 2016
REF.NO.[20160322.01.]

TO Griffie Commissie Economische Zaken
Dhr. Niels Kruithof
Postbus 20018
2500 EA Den Haag
cie.ez@tweedekamer.nl

Geachte heer Kruithof,

Graag wil ik u mijn standpunten schriftelijk voorleggen voor het rondetafelgesprek waarvoor u mij uitnodigde betreffende de Stand van Zaken Topsectoren te 31 Maart 2016. Ik heb hieronder puntsgewijs mijn standpunten toegevoegd.

1. Ranking en toekomstbeeld

Nederland staat op 5^e plek op de mondiale concurrentie-index [World Economic Forum], 5^e Europese plaats [Eurostat] en 25^e mondiale [World FactBook, CIA] plaats in de Gross Domestic Product (BBP) ranking, en 9e plaats op de mondiale exportproduct ranking (World FactBook, CIA), maar Nederland staat op **de 27e plaats van Europese Duurzaamheid, bungelt onderaan het lijstje met 1/3 van het Europese gemiddelde duurzame energieopwekking**. Landen hoog op de concurrentie-index én hoog op de duurzaamheidslijst zijn Finland, Noorwegen, Zweden, Denemarken en Duitsland. Deze economieën zullen een uitlopende voorsprong hebben in toekomstige concurrentiekracht die voor Nederland bijna niet meer is in te halen. Nederland heeft momenteel een goede positie door krachtige economische pijlers zoals exportopbrengsten uit Agri&Food, chemie, olie, en Rotterdamse haven, Schiphol en algehele infrastructuur. Maar hoe stabiel zijn die pijlers, en wat als eentje hiervan ineens wegvalt zoals eerder gezien in de olie en gasopbrengsten? **Daarnaast bestaat er een toenemende maatschappelijke energieafhankelijkheid wat ons een nog fragielere economie maakt.**

2. Politiek in leidende rol

De overheid moet meer leiderschap tonen als voorbeeldrol en met sterkere visie om sneller te sturen naar een groenere en een duurzame economie. Het Energie Akkoord en Energie Prestatie Vergoeding zijn goede eerste stappen, maar meer stappen zijn nodig. Ben kordater in het uitvoeren van visie en beleid; en sluit toch gewoon die kolencentrales. Neem tot doelstelling om in de Europese top 5 te komen qua Duurzaamheid in 2025.

3. Kruisbestuiving en samenwerking Topsectoren

Wat wordt er in de andere Topsectoren gedaan aan duurzaamheid (energiebesparing is kostenbesparing), en vind er kruisbestuiving plaats? Enkele voorbeelden van wat er kan:

- Logistiek: Sustainable truck van Walmart, elektrische monorail voor goederentransport, of het reduceren van transportlasten windmolens of het transport van zonnepanelen uit China.

CoC : 60001690 - VAT: NL853726607B01

- Agri&Food: meervoudig gebruik van land in de zomer (oogst) en winter (energieopwekking),
- High Tech Systemen en Materialen: carbon footprint reductie, materialen met langere levensduur en minimaal onderhoud, zelfreinigend/onderhoudend, 3D printen op locatie etc.

4. Krom beleid in Topsector Energy

Energiekosten grootverbruikers

Grootverbruikers betalen tussen 2.6 en 9.0 ct/kWh, terwijl particulieren ongeveer 23 ct/kWh betalen. Op deze manier is er geen innovatie of een te sluiten business case mogelijk voor duurzame energie, en is dit een te grote rem op enige mogelijkheid van vooruitgang. Als men echt wil dat er iets veranderd, dan moeten grootvervuilers meer of hetzelfde gaan betalen. Eveneens moeten vervuilers worden belast op CO₂-uitstoot. Met deze extra inkomsten kan meer geïnvesteerd worden in de energietransitie, terwijl nu alleen maar belastinggeld (van de burger) wordt weggegeven via SDE+ regelingen.

Noodoplossingen duurzame energie

1000 windmolens voor de kust plaatsen om de 2020 doelen te halen is geen duurzame oplossing. Inzetten op zo'n grote eenkennige oplossing is nooit goed en haalt niet eens het doel. Windmolens op zee zijn duur, absoluut niet duurzaam in carbon footprint, en een economisch lek.

Een windmolen op zee kost gemiddeld 7M Euro, hiervan hadden al zoveel nieuwe innovaties een kans kunnen krijgen. Een voorbeeld; wij plaatsen zo'n 80 tot 100 PowerNEST's voor de kosten van een molen die gezamenlijk minstens net zoveel energie opleveren met een lagere CO₂ footprint, zonder publieke weerstand en horizonvervuiling, gebruik maakt van wind en zon gecombineerd, en geplaatst wordt op de locatie van het gebruik (geen kabelverliezen). Door nieuwe innovaties van eigen bodem een kans te geven, levert het in de toekomst nieuwe arbeidsplaatsen op, snellere groei van het MKB en de mogelijkheid van een toekomstig exportproduct in een snelgroeiende mondiale markt.

5. Subsidies, innovatie en onderzoek

Subsidies in Nederland zijn in het algemeen goed geregeld. WBSO en RDA zijn uiteindelijk samengevoegd met minder administratielast. Er bestaan meerdere soorten van projectfinancieringen voor demonstratieprojecten binnen RVO. De slagingskans voor subsidies voor startups is echter minimaal en vaak niet de moeite waard om tijd en middelen in te investeren.

Europa's H2020 is een uitmuntend voorbeeld waarbij wordt geïnvesteerd in het brengen van onderzoek naar het bedrijfsleven, met name MKB. MKB is de beste filter om te onderscheiden wat wel potentieel is en wat er geen marktslagingskans heeft, omdat de ondernemers niet zomaar een technologie nemen als ze er niet in geloven. Het is belangrijk om duidelijk subsidiebudgetten te verdelen, waarbij universiteiten bijvoorbeeld een verplicht MKB-budget hebben, of MKB een verplicht onderzoeksbudget in te zetten bij universiteiten. Voer een (belasting)voordeel in om nog sterker te stimuleren dat er onderzoek, innovatie en zelfs capital investment wordt gedaan vanuit bedrijven in startups (India heeft de bekende 3% regel voor large enterprises).

Bovenstaande zal ook zorgen voor een goede doorstroom van studenten en jonge ondernemers die staan te popelen om hun bijdrage aan de wereld te mogen geven.

6. Banken, investeerders en toekomstige economieën

De Nederlandse banken gedragen zich nog steeds als in een postcrisis safe-but-for-highest-profit-modus, nemen nul risico, maar vragen wel de hoogste vergoedingen aan ondernemers. Dit maakt het Nederlandse innovatie en startup-groeiklimaat invalide! In de rest van Europa en de wereld nemen banken een andere houding aan en dit is veel voordeliger. De overheid moet banken dwingen mee te denken in de groei van de maatschappij en bedrijfsleven in plaats van zich alleen zelf rijk te maken en niet mee te denken in hun maatschappelijke taak. De reclames op TV zijn een onjuiste afspiegeling van de werkelijkheid.

Het Nederlandse investeerdersklimaat is ook veel terughoudender dan bijvoorbeeld, China, USA of Duitsland. Dit legt de mogelijkheid tot succes en uitrol van innovaties lam, of zorgt dat startups te afhankelijk zijn van subsidies. Bovenstaand financieel klimaat is hopeloos voor hoog potentiele innovaties en startups en houdt de beste talenten, game changers en disruptieve innovaties niet binnen de landsgrenzen.

Daarnaast is er de opkomende circulaire economie welke sterk afhankelijk is van grote voorinvesteringen waarbij banken een centrale rol moeten spelen.

7. Meedenkersrol van de overheid voor innovatieve toepassingen

De overheid kan innovatie helpen met het invoeren van vergunningsvrije zones voor demonstratieprojecten te testen, want vergunningen zijn een grote rem op het toepassen van vernieuwing. Architecten kennen al welstandsvrije zones, waarom geen vergunningsvrije zones voor innovaties en demonstrators op een terrein door de overheid beschikbaar gesteld. De overheid moet voorloper worden in het toepassen van demonstrators op haar eigen gebouwen (Rijksgebouwendienst). Zij heeft een groot bezit aan gebouwen, maar is de laatste om deze duurzaam te maken. Dit stimuleert niet alleen de economie en potenties, maar maakt ook de ambtenaren vertrouwd met de nieuwe mogelijkheden.

De overheid moet meer duurzame oplossingen dan alleen zonnepanelen vergunningsvrij toelaten om een snellere doorstroom van meerdere oplossingen te stimuleren. Dit verkort namelijk de lead time, implementatietijd en verhoogt de slagingskans en groeimogelijkheden van het MKB.

Hopende u hiermee voldoende te hebben geïnformeerd, verblijf ik.

Met vriendelijke groet,

A handwritten signature in black ink, consisting of stylized, overlapping loops and lines, positioned above the printed name and title.

Alexander Suma
CEO IBIS Power

